

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett Latinsk ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 7.

Juli 1860.

19 Årg.

Epistelen till de Romare.

Cap. 2: 11—24.

Sedan Apostelen i det föregående på det hårdaste angripit Judarna (och hvar och en, som har nog ljus för att kunna döma andra, v. 1) och visat, att de, som hade ett sådant ljus och dock gjorde samma synder, som de hos andra fördömde, woro allra mest straffvärda inför Guds rättvisa dom (v. 2—6); så framlägger han här ytterligare några grunder, hvaraf de borde förstå detta, och nedslår alldeles Judarnas falska inbillningar om någon särskild nåd och förskoning i Guds dom, hvilket hopp de grundade på sina yttre företräden, såsom att de woro Abrahams barn, Guds förbunds-folk och hade Guds ord m. fl. Han hade redan sagt, v. 2, att "Guds dom är rätt", är "efter sanningen", efter människans eget verkliga förhållande till sin Gud; och i v. 6 säger han, att Gud "skall gifwa hvar och en efter hans gerningar", de gerningar, som vittna om förhållandet till Gud, och icke efter yttre företräden; och nu tillägger han denna wiktiga grund detsför:

11. Ty Gud ser icke efter personen.

Att "se efter personen", att i sin dom göra den skillnad på personer, att man icke dömer alla efter samma grunder, är en orättfärdighet hos några syndiga människor, hvilken aldrig kan tänkas om den store Guden. Moses säger: "Herren eder Gud är en Gud öfwer alla gudar och en Herre öfwer alla herrar, en stor Gud, mäktig och förfärlig, den ingen person aktar, och tager inga mutor (5 Mos. 10: 17). Och dock äro icke Judarne de ende, som hyft en sådan inbillning, att Gud skulle i sin dom göra ett undantag för dem och icke straffa dem såsom andra; äfwen inom Christenheten hyser mången människa den inbillningen, på grund af någon erfaren nåd och bewisad trohet, att hon skall wara ett sådant älsklingsbarn hos Gud, som skall alltid åtnjuta ett särskildt öfwerseende, äfwen om hon på nytt somnat i säkerhet och börjar att fritt och obekymradt lefwa efter

köttet och göra allt hwad de ogudaktige göra. Det är emot denna falska inbillning, Herren säger: "Om den rättfärdige wänder sig ifrån sin rättfärdighet och gör det ondt är, och lefwer efter all den sygelse, som en ogudaktig gör, skulle han lefwa? Ja, all hans rättfärdighet, som han gjort hafwer, skall intet ihågkommen warda; utan han skall dö uti sin öfwerträdelse och synder, som han gjort hafwer" (Hes. 18: 24). Gud är stor och rättfärdig; Han gör ingen skilnad på personer; derföre förmanar oss Apost. Petrus: "Efter I skallen Honom för en Fader, som dömer efter hwars och ens gerning, och hafwer intet anseende till personen, så ser till, att I, uti detta edert elände, wandren i räddhåga" — d. ä. wandren i gudsfruktan; ty annars skolen I antingen ådraga eder mycken bedröfwelse, då Gud "hemsöker synden med ris och plågor" (Ps. 89: 31—34); eller oss, hwad grusligare är, genom lättförmigt förakt för tydliga Guds ord förhårdas, "wända eder ifrån eder förra rättfärdighet", helt af falla och åter komma under lagen, och då dömas efter all Guds stränga rättwisa i densamma. En annan sak är, att "det är ingen fördömmelse för dem, som äro i Christo Jesu", men hwilka oss derföre "icke wandra efter köttet, utan efter Anden" (Rom. 8: 1). Att dessa icke dömas efter lagen, att inga synder dem tillräknas till fördömmelse (Cap. 4: 8), det kommer deraf, att Christus är deras lagfullgörare och står för dem inför Fadren (Cap. 10: 4; Ebr. 9: 24). Men dessa warda oss dagligen "dömda, på det de icke skola med werlden fördömda warda" (1 Cor. 11: 31, 32). Detta förhållande med de trogna förnekar Apostelen icke, utan talar här endast om Guds dom efter lagen, hwilken med omutelig rättwisa skall gå lika öfwer alla menniskor, som icke hafwa lagens fullbordan att framwisa, ehwad de haft den skifna lagen sig uppenbarad, eller icke. Deröfwer gifwer nu Apostelen denna märkeliga förklaring:

12. Alle de, som utan lag syndat hafwa, de warda oss utan lag förtappade; och alle som uti lagen hafwa syndat, de warda med lagen dömda; — (13.) ty de äro icke rättfärdige för Gud, som höra lagen, utan de som göra efter lagen, de warda rättfärdige hållne. (14.) Derföre, om hedningarna, som icke hafwa lagen, göra dock af naturen det lagen innehåller, desamme, ändock de icke hafwa lagen, äro de likwäl sig sjelfwa lag; (15.) hwilka bewisa lagens werk wara skrifwet i deras hjertan, der deras samwete här dem wittne, och deras tankar, som sig inbördes anklaga eller oss ursaka; — (16.) på den dagen, när Gud menniskornas lönligheter döma skall, genom Jesum Christum, efter mitt Evangelium.

Här förklarar nu Apostelen, hwad han nyss hade anmärkt, att Gud har intet anseende till personen, och att alla syndare, wære sig Judar eller hedningar, skola med samma Gudomliga rättwisa dömas, efter sitt förhållande till det ljus, de egt om Guds wilja. Han säger: "Alle de som utan lag syndat hafwa,

de warða oöf utan lag förtappade; och alla som uti (eller under) lagen hafwa syndat, de warða med lagen dömda"; "på den dagen, när Gud människornas lösligheter döma skall, efter mitt Evangelium, genom Jesum Christum"). Apostelen vill härmed på en gång förklara, att alla människor, med eller utan den skrifna lagen, äro fördömda, om de icke fullgöra lagen, när de lifwäl förstått och känt hwad Guds wilja och kraf är. — Menneiskohjertat ursäktar sig med alldeles motsatta förhållanden: de, som hade den skrifna lagen och en fullkomligare Guds kännedom, tröstade sig med dessa sina företrädere, fastän de icke fullgjorde lagen; och de, som icke egde Guds skrifna lag, de tröstade och ursäktade sig just med denna sin saknad — såsom wi oöf ännu i dag höra obotsfärdiga själar så ursäktat sig: "har jag mindre ljus, så har jag oöf mindre att svara för". Då kommer Apostelen här och säger: Nej, du är utan ursäkt i båda fallen; ty äfwen de, som icke hafwa den skrifna lagen, hafwa dock i sitt hjerta och samwete så mycket af Guds wilja sig uppenbaradt, att de måste medwetet bryta emot Gud — och alla, som det göra, förtjena döden — och de som hafwa den skrifna lagen, äro så mycket mer utan ursäkt, när de synda emot ett så klart ljus. Detta är hufwudtanken af vår text.

Detta sednare förhållande, att de som under den skrifna lagen syndat, warða med lagen dömda, har Apostelen mera kort förklarat i v. 13, då han säger: "Ty icke lagens hörare äro rättfärdige för Gud, utan lagens görare skola warða rättfärdige hållne (gr.-texten). Då Apostelen här säger, att "lagens görare" warða rättfärdige hållne, är ingalunda hans mening, att någon människa efter syndafallet kan verkligt warða rättfärdig och salig genom sitt görande efter lagen, eller att någon kan fullkomligt hålla lagen; ty detta är just hwad denne Apostel så bestämdt förnekar (se Cap. 3: 19, 20; Gal. 3: 10), och han förklarar sjelf i Cap 3: 9, hwad han med dessa två första Capitlen åsyftat och gjort, då han säger: "wi hafwa det nu bewisat, att både Judar och Greker äro alle under synd; såsom skrifwet står: den är icke till, som rättfärdig är, icke en". Utan, då Apostelen här säger, att icke "lagens hörare", utan "lagens görare" skola hållas rättfärdige, så will han dermed möta Judarnas falska inbillning, att de stodo i någon synnerlig nåd hos Gud blott för sin heliga religions egande och öfwande, hwarigenom de woro skilda från alla andra folk, — blott derföre, att

*) Detta är sammanhanget, neml. att v. 16 hörer tillhoppa med v. 12, och att v. 13, 14 och 15 utgöra förklarande mellanmeningar. Ty v. 13 utgör förklaringen på sednare hälften af v. 12, eller att "de som under lagen syndat, skola oöf efter lagen dömas", och v. 14 och 15 förklara påståendet i förra hälften af samma v. 12, neml. att "de som utan lag syndat, warða oöf utan lag förtappade".

de egde och hörde lagen i sina synagogor, — blott derföre, att Gud uppenbarat sig bland dem, gifvit dem sitt ord och den sköna gudsöfningen. Detta skall icke hjälpa eder, säger nu Apostelen, så länge I icke fullgöra den heliga lag, som eder är gifven; viljen I wara rättfärdige genom lagen, så skolen I fullgöra honom; ty eder egen lag säger uttryckligt: förbannad är hwar och en, som icke fullkomnar allt det skrifwet är i lagboken, så att han det gör (5 Mos. 27: 26; Gal. 3: 10). "Dagens gärdare" betecknar här alldeles icke dem som blott göra något af det lagen bjuder, öfwa några gerningar derefter och undfly några synder, utan, såsom lagen sjelf förklarar det, de som "fullgöra allt det skrifwet är i lagboken". För att inför lagen wara rättfärdiga, gäller intet mindre.

Med detta språk har Apostelen angripit ej blott Judarnas utan ock alla människors skrymteri och falska inbillningar, neml. de inbillningarna, att man blott genom religionsöfningar och god kunskap i Guds ord skall täckas Gud, då man tvärtom är derigenom blott desto mer fördömlig, när man icke gör och är inför Gud efter det ljus, man har om honom. Eho du är, som detta läser, betänkt, att just ditt wetande och dina nådesförmåner skola bringa den hårdaste domen öfwer dig, då du icke i sanning är och gör hwad lagen kräver — betänkt, att lagen vill icke blott wara förstådd, utan blifwa af dig fullgjord — att det är ett för Gud wederskyggligt skrymteri, när du blott wet, talar och dömer i andliga ting, men riger med den omständigheten, att du sjelf derunder icke gör och är efter ditt förstånd. Och för det andra: glöm aldrig, att det är blott den gamle lögnarens ingifvelse, att Guds heliga kraf skall wara tillfredsställdt, när du blott gör något deraf. Blott den, som fullgör Guds fordran, skall efter lagen wara rättfärdig hällen. Såsom Apostelen Jacob säger: "Om någon (elfest) håller hela lagen, och syndar på ett, han är saker till allt." Eller har du icke ett inre medwetande derom, att Guds egentliga kraf är en oivillkorlig lydnad för allt hwad Han befallt, att blott den minsta afvikelse ifrån Hans bud utgör en resning emot Hans Konunga-myndighet, att Han derföre äskar en fullkomlig uppfyllelse af sina bud — att således rättfärdighet innebär en hel obrottslighet, en hel fullgörelse af alla Guds fordringar. Äfwen en blott borgerlig rättfärdighet innebär något sådant; ty om någon anför till sitt rättfärdigande, att han icke ofta stulit, utan blott en gång, så gäller han ju icke derföre såsom ärlig, utan dömes alltid såsom tjuf. Men nu går Guds dom ännu högre, så att Kristus förklarar, att du är skyldig under domen äfwen om du ingen ond gerning gjort, utan endast i ditt hjerta haft något ondt (Matth. 5). Men allramest afskyvärd och fördömd måste du wara, om du ock bratit mot det "första och yppersta budet", så att du icke "älskat Gud af allt ditt hjerta, af all din själ, af alla dina krafter och af all din häg." — Då är det all-

deles förbi med din rättfärdighet — då är du fördbind af Guds heliga lag. Kan du derjemte hålla sådant för ett intet, så att du går säler och obekymrad, då är du en Guds föraktare, som säger i ditt hjerta: Jag bryr mig allskintet om hvad Gud bfuder och dömer. Vätte hwar och en besinna detta, att icke lagens bfurare utan dess gbrare äro inför Gud rättfärdige. Och härmed har Apostelen förklarad hvad deras dom blifwer, som "under lagen syndat och skola efter lagen dömda warda" (v. 12).

Nu följer i v. 14, 15 förklaringen på det mera besynnerliga påståendet (uti v. 12,) att "de som utan lag syndat, warda ock utan lag förtappade". Apostelen förutsåg att man skulle invända: huru kan Gud rättwisligen fördbma hedningarna, då han icke gifwit dem sin lag? Derpå svarar han, att ehuru de icke hade den i bestämda budord på stentaforna skrifna lagen, hade de dock lagen skrifwen i sina hjertan och samweten, hwarigenom de wiste nog om Guds wilja för att med sina synder bfwa en medweten olydnad mot deras Skapare och dermed förtjena hans rättwisa straff. Apostelen säger: "När hedningarna, som ingen lag hafwa, af naturen göra det lagen tillhör, så äro desse, som ingen lag hafwa, sig sjelfwa en lag, hwilka bewisa lagens werk skrifwet i deras hjertan, då deras samwete medwittnar och deras tankar ömsom anklaga eller ock förswara" (gr.-texten). Han anmärker twenne ting, som bewisa att hedningarna ega, om ock en dunkel, kännedom af Guds lag: det första, att de af naturen "göra det lagen tillhör", hwilket bewisar, att de måste känna hans kraf i sina hjertan; det andra, att de hafwa ett "samwete", genom hwilket de i sina tankar aningen anklaga eller förswara hvad de göra. Detta wisar tydligt, att de hafwa "lagens werk skrifwet i sina hjertan", hwarigenom de döma och skilja emellan rätt och orätt. Men då han säger, att de "göra det lagen tillhör", vill han naturligtwis icke säga, att hedningarna i allmänhet, eller någon enda ibland dem, gjort allt hvad lagen bfuder — han har i föregående Capitel tillräckligt bewisat motsatsen; — utan meningen är: de bfwade äfkilliga gerningar, som i Guds lag äro besallda, och bfwade dessa genom en inre lagigt bewetelse, såsom af pligt, hwilket wisade, att de af naturen hade ett medwetande om lagens fordringar och att derföre deras synder utgjorde en medweten olydnad emot Gud. — Apostelen säger att det bewisar "lagens werk wara skrifwet i deras hjertan". Han säger icke "lagens ord", lagens bestämda bolstaf, mycket mindre lagens anda, utan blott lagens werk. "Lagens werk"*) är: de gerningar, som lagen kräfwer, de mest påtagliga yttre gerningar, som lagen aningen fordrar eller förbfuder. Ty längre kommer icke den naturliga kännedomen om ondt och godt. — "Då deras samwete medwittnar, och deras tankar ömsom anklaga eller ock förswa-

*) som här, stående i singularis, är kollektivt för alla lagens werk.

ra." Till dessa lagens verk kommer nu, säger Apostelen, ett samvete", som vittnar om deras gerningar, antingen gillande eller straffande; och derwid uppstår inom "deras tankar" liksom ett samtal eller twist, i det att den ena tanken bestraffar något ondt, som de ärna göra eller redan gjort, och den andra tanken söker någon undskyllan eller försvar för samma sak. Blott denna tanke-twist vittnar tydligt, att lagens verk äro skrifna i deras hjertan. Detsamma uppenbaras ock i deras inbördes tadelande och dömande af hwarandras gerningar, hwaraf wi finna många drag i hedningarnas skrifter. Ingen kunde anklaga eller förböma någons gerning, om han icke egde ett rättesnöre för rätt och orätt; så kunde ock ingen "försvara" en handling utan ett sådant rättesnöre. På detta sätt bewisa hedningarnas tankar, som ömsom anklaga eller försvara deras egna eller andras gerningar, att de hafwa lagens verk skrifna i sina hjertan. Men detta måste ock förutsätta ett begrepp om tillvaron af en högsta Domare, samt om belöningar eller straff, som skola följa på goda eller onda handlingar. Det är ock belant, huru hedningarna, när man förebrår dem deras asgudadyrkan, sjelfwa påstå sig ega detta förstånd om ett öfwerwäsende, som skapat allt, och hwilket de under sina många gudabeläten ytterst äfysa — och hwilket medvetande om Gud Apostelen i föregående Capitel (v. 19, 20,) härleder från deras afgifswande på Skapelsens verk. Så är det ock belant, huru känslan af Guds misshag öfwer onda gerningar och af en stundande dom mäktigt uppenbarar sig hos hedningarna, då man finner ibland dem förskräckta och qwalda själar, så att de gå från den ena hårda botöfningen till den andra och utgifwa stundom de dyraste offer, sina barns eller sitt eget lif, för att blidka en wredgad gudomlighet.

Allt detta wisar, att Herren icke heller ibland hedningarna "lätit sig wara utan vittnesbörd". Skapelsens verk stå för allas ögon och vittna utifrån om sin Mästare; och den i hjertat inskrifna lagens verk vittna inwärt om samme Herre, Hans willja och fordringar. Det upplysande skådespelet af de synliga tingens och denna inneboende lag i samvetet, gifwa båda ett förenadt vittnesbörd om Guds wäsende, herradöme, wisshet och godhet, och huru mycket människan är Sonom skyldig. Samvetets ljus, klart och Gudomligt till sin natur, ehuru genom syndafallet fördukladt, försätter hwarje människa under bandet af en beständ answarighet, emedan alla måste erkänna dess kraft och nödwändigheten att underkasta sig detsamma, äfwen när de för hjertats synd-benägenhet arbeta på att göra sig dess giltighet och domar twiswelaktiga. Och Apostelen har nu här wisat hwartill detta twäfsaldiga vittnesbörd om Gud tjenar, och hwartill det deremot icke tjenar; han bewisar, att det icke kan tjena till rättfärdighet, salighet och tröst, utan endast till förtwislan och fördömelse.

"På den dagen, då Gud döma skall etc. *) Herren har uppenbarat, att det skall blifwa en wiß dag, på hwilken Han will utföra sin stora yttersta dom. Det måste wara en wiß, bestämd tid för det offentliga förklarandet af Hans rättfärdiga domar, hwilka eljest icke blefwe tillbörligt wärdade, lända och prisade. Nu skola de uppenbaras för alla slapade warelser, menniskor och andar. — "Då Gud menniskornas lönligheter döma skall". Det will icke säga, att Gud icke skall döma äfwen de offentligt lända gerningar; ty det är intet, som icke skall i domen framhafwas, då de, som "äro i sina synder" och skola dömas efter lagen, äfwen skola "göra räkenkap för hwarje fåfängt ord". Utan meningen är, att Herrens dom skall utföras med den noggrannhet, att äfwen de mest hemliga och fördolda ting skola framhafwas i ljuset. Gud skall icke blott uppenbara menniskornas yttre gerningar, utan äfwen tankar och hjertans anslag, ja. våra innersta bewelselfegrunder. Korteligen: allt hwad wi gfort, öppet eller hemligt, skall komma i domen; men att menniskornas "lönligheter" eller fördolda ting nu skola uppenbaras, är deruti utmärkande för den yttersta domen, att dessa ting icke förut kunnat blifwa dömda. Om menniskorna här kunna fördölja sina onda gerningar, så äro de trygga för menniskors dom; men icke så för Herrens, på den stora dagen. De mest hemliga synder skola då blifwa uppenbara och straffade.

Och domen skall utföras, säger Apostelen, "efter mitt Evangelium". Med uttrycket "mitt Evangelium" will Apostelen endast låta förstå huru wiß och orubblig hans predikan war. I Drefweits första vers kallar han det "Guds Evangelium"; i v. 16: "Christi Evangelium"; men då han här säger: "mitt Evangelium", will han antyda: jag är så helt och hållet Christi tjänare, blott Christi budskaps frambärare, att I skolen på den yttersta dagen se allt tillgå på det sätt, som jag förkunnat. Att detta är Pauli mening, kan man sluta af likartade ställen, der han uttalar sin triumferande wißhet om sin läras orubbliga sanning; såsom t. ex. Gal. 1: "om ock wi eller en ängel af himmelen annorlunda predikade Evangelium för eder, än wi eder predikat hafwa, han ware förbannad". Och dessa ord upprepar han twenne gånger å rad (v. 8, 9). — Men då Apostelen säger, att domen skall utföras enligt hans Evangelium, så hafwa wi deraf den lärdomen, att så ofta wi läse något om den Yttersta Domen, wi skola aldrig förstå det på något annat sätt, än efter den beskrifning på denna dom, som i Evangelium är gifwen. Af wißsa korta, enkla uttryck kunde man annars fatta en alldeles falsk mening om Guds sista dom, en mening, som alldeles tillintetgjorde Evangelii stora hufvudlära om de trognas frihet från sina synder genom Kristus. Dersöre är det ett wigtigt ord att minnas och behålla: Gud skall döma menniskorna "efter

*) såsom förut är anmärkt, hörer denna vers tillhopa med v. 12.

mitt Evangelium." — "Genom Jesum Christum". Han, som i sin första tillkommelse war i förnedringens djup "den mest föraktade och wanvördade", skall nu komma i sitt Majestät och sitta på herrlighetens thron, då "tusent sinom tusent" af Hans krasas änglar "tjena honom". Han, som i sin förnedring lät sig af menniskor dömas till döden för oss, skall nu wara Domare öfwer alla jordens folk och döma alla sina fiender till den ewiga döden och taga sina wänner till ewigt lif och salighet i sitt rike. — Nu följer widare i texten:

17. **Si, du kallas en Jude, och förläter dig på lagen, och berömmar dig af Gud; (18.) och wet Hans wilja; och efter du är underwist i lagen, pröfwar du hwad bäst är; (19.) och betröstar dig wara en ledare dem, som blinde äro, och dem ett ljus, som i mörkret äro; (20.) dem en tuktomästare, som dåraktige äro; dem en lärare, som enfaldige äro; och hafwer formen till det som wetandes och rätt är i lagen.**

Här börjar nu andra delen af detta Capitel. Sedan Apostelen härtills med en wiß warsamhet sökt undergräfwat Judarnas falska tröst endast med framställande af de allmänna grunderna för Guds rättwisa dom, tränger han dem nu närmare på lifwet med att rakt tilltala dem och nämna wid namn både de yttre förmåner, på hwilka de tröstade, och äfwen de mest framstående dragen af deras personliga förhållanden till dessa förmåner, af deras skrymteri och ogudaktighet. Utli de versar, 17—20, som nu ligga för oss, uppräknar han dessa förmåner, och det i sex särskilda punkter: 1, att de bära namnet Judar; 2, att de äga Guds skrifna lag; 3, att de hafwa den sanna Guden till sin Gud; 4, att de känna Hans wilja; 5, att de derföre kunna med bestämdhet urskilja hwad godt och ondt är; och 6, kunna wara andras lärare och ledare.

"**Si, du kallas en Jude**". Den första af deras utmärkelser war, att de kallades Judar*). Detta war ett för dem stort namn, icke blott derföre, att det påminnte om deras härkomst från patriarcherna, och särskildt från den patriarchen, af hwilken werldens Frälsare skulle komma, enligt det profetiska utropet af deras fader Jacob (1 Mos. 49: 8—12); utan och derföre, att sjelfwa namnet hade en betydelse, som påminnte om många Guds tillfägelser om deras stora ärende på jorden. Det betyder be-

*) Detta war det betydelsefulla namn, hwarmed omsider alla patriarchen Jacobs afkomlingar blifwit betednade. De kallades först Israel eller Israels barn, efter denna patriarchens nya namn, ända till konung Rehabeams tid. Sedan bleswo endast de tio stammar, som följde Jerobeams kallade "Israels hus" och de andra två stammarna "Juda hus". Men efter Babyloniska fångenskapen började alla tolf stammarna att betednas med ett gemensamt namn Judar, nemligen de, som förblefwo wid sina faders religion, ehwad de återwände till sitt land eller icke.

kännare, prifare, och Herren Gud hade sagt: "Detta folket haf-
 wer jag tillredt mig, det skall förtälja min pris" (Ef. 43: 21).
 Namnet Jude war således ett namn, wid hwilket de fästade en
 lilla stor betydelse, som wi borde fästa wid namnet Christen
 (Jemf. Uppb. 2: 9; 3: 9; Gal. 2: 15). — "Och förlåter dig
 på lagen". Detta war den andra utmärkelsen för Judarna.
 I gr.-texten heter det egentligen: "du hwilar på lagen", som
 träffande uttrycker det säkerhetslugn, hwarmed de förlåto sig på
 lagen, på dess egande och på de gerningar, offer och ceremonier,
 som i denna lag woro dem föreskrifna. I lagen hade de det högsta
 ljuset om Gud och Hans wilja; ingen menniska på jorden skulle
 lära dem något; det war deras sak, att lära hela werlden den
 enda Gudomliga sanningen; deras religion, deras lag, deras
 gudstjenst, allt war dem af Gud gifwet — skulle icke de wara
 de närmaste hos Gud? Med sådan tröst hwilade de på lagen.
 — "Och berömmar dig af Gud". Detta war den tredje ut-
 märkelsen. Då alla andra folk på jorden gingo till stumma afgu-
 dar och således i sanning woro "utan Gud i werlden", woro
 Judarna det enda folk, som hade, kände och tillbådo den sanna
 Guden, himmelens och jordens Skapare och Herre, hwilken hade
 ibland dem gjort så herrliga under af sin nåd och makt, talat
 till dem och på mångahanda sätt uppenbarat sig ibland dem.
 Han hade af fri nåd utwalt och kallat dem till att wara Hans
 egendomsfolk; Han hade med mäktig arm förlossat dem från
 deras fiender; Han war deras lagstiftare och grundläggaren af
 deras samhällsskick; Han war deras konung och beskyddare.
 Det war en boning på jorden, wid hwilken Herren hade fäst
 den gudstjenst, som Han sjelf hade inrättat — der Han sjelf
 lifasom bodde på jorden — och denna Guds boning hade Ju-
 darna midt ibland sig. De hade derföre stort skäl att berömma
 sig af Honom, att Han war deras Gud och de woro Hans folk.
 — "Och du wet Hans wilja", d. ä. du har en klar och be-
 stämd kunskap om hwad som är Gud behagligt, eller hwad Han
 tvärtom hatar, hwad Han fordrar och hwad Han förbjuder.
 Då Skapelsens werk och samwetets röst endast i wisja sto-
 ra hufvuddrag uppenbarade för hedningarna hwad godt eller
 ondt wore, hade Judarna deremot Guds bestämda ord, som
 sade dem äfwen i de minsta förhållanden hwad som är för Gud
 behagligt eller förhatligt; hwarom ock 147:de Psalmen säger:
 "Han kungör Jacob sitt ord, Israel sina seder och rätter; så
 gör Han åt inga hedningar". — "Och efter du är underwist i
 lagen, pröfwar du hwad bäst är". — Gr.-textens ord betyda
 dels detta, "pröfwa hwad bäst är", eller "gilla det förträffliga",
 dels ock kan det lika väl betyda: "pröfwa det ättilda, det olita",
 och antyder då, att Judarna, underwiste i Guds skrifna lag,
 kunde i swåra och twetydiga frågor anställa en grundlig och
 noggrann pröfning om hwad ondt eller godt wore, hwad man
 borde göra eller icke göra. En sådan noggrannare pröfning war

aldrig möslig för hedningarna, som icke hade Guds bestämda ord skrifna för ögonen, utan måste döma efter en dunkel känsla, en fladad gissning af det naturliga ljuset. Apostelen har således härmed antydt ett utmärkt företräde, som Judarna hade framför hedningarna. — "Och du betröstar dig vara en ledare dem, som blinde äro; och dem ett ljus, som i mörkret äro". Att de, med Guds ljus begåfvade, kunde vara ledare för de blinda och ljus för dem som i mörkret äro, detta var det sjette företrädet, Judarna åtnjöto. Och dessa bildspråk om "ledare för de blinda" och "ljus i mörkret", som redan i sig sjelfwa äro lätta att fatta, blifwa ytterligare förklarade, då Apostelen med uttryckliga ord tillägger: "dem en tuktomästare, som dåraktige äro; dem en lärare, som enfalldige äro". Ordet på "enfalldige" betyder egentligen omnyndiga barn. Här menas nu icke barn till åldern, utan barn till förståndet, okunnige. Och då Judarna talade om hedningarna, var det wanligen med dessa benämningar: "de blinde", "de som i mörkret äro", "de dåraktige". För sådana kunde nu de vara ledare och ljus, och det på grund deraf, att de egde Guds skrifna och bestämda ord; hwarom Apostelen vidare tillägger: "Och hafwer formen af det som wetandes och rätt är i lagen"; eller närmare gr.-texten: "och hafwer kunskapens och sanningens form i lagen". Ordet "form" betecknar nemligen här icke detsamma som sten och utanverk, till motsatts mot wäsende och verklighet, utan, såsom gr.-textens ord också betyder, att de hade i lagen en utpräglad gestalt, ett aftryck af den sanna kunskapen om Gud och Hans wilja. Apostelen framställer nemligen här hwad som war Judarnas egen berömmelse, och de berömde sig icke af något ondt, såsom ett blott sten är, utan af det verkligt goda, de hade i sin lag. Detta uttryck will således säga, att de sågo i sin lag likasom en synlig gestalt eller form af Guds wilja och tankar, således af den rätta kunskapen och sanningen; de kunde uti lagen likasom med händerna taga på Guds wilja och wäsende; lagen utgjorde en synlig uppenbarelse deraf.

Dock har Apostelen wisserligen icke blott framställt de verkliga förmåner, som Judarna åtnjöto, utan ock deras förmätta inbillningar, att de genom dessa sina företräden framför hedningarna wore i det bästa förhållande till Gud, hade en saliggörande upplysning och wore utan fara. Ty det är dessa falska inbillningar, han nu genast will wederslägga. Så är det ock denna förmånenhet, han uttrycker dermed, att han icke säger: du är en ledare för de blinda etc. utan: "du betröstar dig", du tilltror dig vara det; du har den tillförsigten till din upplysning, att du mycket wäl kan vara en ledare för de blinda etc. Det war i denna förmätta anda, fariseerna foro öfwer land och watten att göra profelyter, eller nya medlemmar af Herrens församling; och då dessa woro deras skönaste gerningar, antydande de

ras andliga nit om själar, gjorde Herren Christus äfwen wid denna deras wackra werksamhet den nedslående anmärkningen, att då de sjelfwe woro skrymtare och djefwulens barn, kunde de ock icke göra profelyterna till annat (Matth. 23: 15). Men hwilka föreställningar, de sjelfwa hyste om sig på grund af en sådan werksamhet, är lätt att förstå. Man tänke sig en misstön- när, som far ut till råa hedningar, att meddela dem Guds ords ljus; huru måste icke han anses för ett ljus i dessas mör- ker! Just så betraktade sig nu Judarna. Och om wi nu samla uti en bild alla de här uppräknade verkliga och förmenta ut- märkelser, Judarna hade: deras härkomst, deras heliga lagsam- ling, deras kunskap om den sanne Guden, deras förmåga att döma om hwad ondt och godt är, att lära och leda hela den öfriga werlden — hwilket förkrossande språk måste icke det då warit, när Apostelen tilltalar sådana på det sätt, som nu följer:

21. Nu lärer du andra, och lär dig intet sjelf. Du predikar: man skall icke stjäla; och du stjal. (22.) Du säger: man skall icke göra hor; och du bedrifwer hor. Du stygges wid afguder; och du beröfwar Gud det Honom tillhör. (23.) Du berömmar dig af lagen, och wanhedrar Gud med lagens öfwerträdning; (24.) ty för eder skull warder Guds namn försmäddt ibland hedningarna, såsom skrifwet är.

I dessa fyra versar, som utgöra tillsammans ett slags ef- tersats till de fyra föregående är uttrycksättet i gr. texten myc- ket kraftigt. De gamle Grekiske tolkare läsa dessa versar i fråg- form, så att det heter: "Nu lärer du andra, lärer du dig intet sjelf? Du som predikar om att icke stjäla, stjal du icke? o. s. w. Men åtminstone är det nödigt, om eftertrycket icke skall gå förloradt, att förstå dem såsom utrop. Apostelen hade uti det föregående uppräknat de stora företräden, Judarna hade framför hedningarna; men på ett ögonblick rycker han den gran- na slöjan ifrån dem och lägger i dagen det skrymteri och den styggelse, de dolde derunder. Han säger: du har ett betydelse- fullt namn, du har i lagen all Guds kunskaps och sannings form, du har den sanne Guden och wet Hans wilja, så att du kan lära hela werlden, wara en ledare för de blinda och ett ljus i mörkret; men lärer du dig sjelf? Du predikar: man skall icke stjäla; och du stjal! Du säger: man skall icke göra hor; och du bedrifwer hor! Du stygges wid afguder; och du beröf- war Gud det Honom tillhör. Detta war ju förskräckliga åst- slag öfwer den stenfromhet och sjelfrättfärdighet, som woro så utmärkande för Judarna.

De syndar, Apostelen här påbördar dem, utgöra icke blott några allmänna exempel på motsatser till deras berömmelse, utan woro sådana syndar som verkligt woro mycket gängse ibland dem. Det första war: "du stjal". Penningbegäret, snikenheten afstra- de ibland dem mångfaldiga sätt att åtkomma nästans egendom, än med egentligt tjuveri, swel och oredlighet i handel, än med

de fattigas förtryckande under sten af lag och rätt, eller, såsom Kristus säger om de skriftlärde och fariseer, under förbärande af långa böner, som enkorna måste wäl betala (Matth. 23: 14) — så måste selskaps religions-öfningarna tjena tjusweriet. Sålledes har den köttsliga orenlighetens synd mot sjetta budet varit mycket allmän ibland Judarna, i "skörlesnad" och äktenskapsbrott, som äfwen Kristus i sina strafftal ofta widrörde. Och detta allt oaktadt de hade den stränga lagen, att "sådana skola stenas" (3 Mos. 20: 10; Joh. 8: 5). En tredje synd war, att de "beröfwade Gud hwad Honom tillhörde". Detta heter i gr. texten egentligen sålunda: "du, som stygges wid afgudarna, du gör helgerån". Luther har i sin öfversättning gifwit oss en andelig betydelse af ordet, eller ett uttryck, som skulle kunna tillämpas på alla folk och tider, då han satte: "du beröfwar Gud det Honom tillhör". Och då Gud för sig will hafwa endast äran för allt, har man förstått texten sålunda: "du stygges wid afgudarna, såsom hade du ett stort nit om den sanne Gudens ära; men i allt hwad du gör för Gud och din religion, will du sjelf hafwa äran och röfwar den från Gud". Detta är utan twifwel en god tillämpning af ordet: men om wi wilja förstå Apostelens eget syfte, så tjenar dertill att weta, det ordet äfwen i dess egentliga betydelse hade sin tillämpning på Judarna. Wi finna nemligen hos Profeterna, att de äfwen i sina offer och afgifter till templet begingo swel och orättfärdighet, så att de undansnillade det som tillhörde Guds tempel och dyrkan (se t. ex. Mal. 1: 8—14; 3: 8—10; Neh. 13: 10), hwarigenom de således i yttre och egentlig mening gjorde helgerån. Och att Apostelen just nu förekastade dem detta, kommer i det bästa sammanhang. Hans göromål är, att wisa det falska och skrymtaktiga i Judarnas fromhet; han har sagt: "du predikar mot stöld, och du stjäl" o. s. w. Då han nu icke kunde, i egentlig mening, säga: "du stygges wid afgudarna, och du dyrkar sjelf afgudar", så förekastar han dem dock ett groft och onekligt bevis emot deras antydda wördnad för den sanna Guden, och säger: Du stygges wid afgudarna, och will dermed antyda det heliga nit, hwarmed du dyrkar den ende sanne Guden; men du kan midt i din gudstjensl begå helgerån; du röfwar från din Guds tempel, du stjäl af det, som du offrar åt Gud — så stor är din wördnad för Honom. Därtill kommer, att detta grofwa yttre helgerån war något, som Judarna kunde förstå och widlämnas, och hwilket kunde blifwa dem en krossande förebräelse, såsom de två föregående synderna; då deremot det mera andliga förhållandet, att de i allt sökte sin egen ära, war något som Judarnas grofwa sinnens ej kunde fatta.

Härpå samlar Apostelen allt, hwad han sagt och ännu kunnat säga, till en enda förkrossande slut-anmärkning: "Du berömmar dig af lagen, och wanhedrar Gud med lagens öfwerträdning"; d. ä., just dermed att du berömmar dig af lagen, och

likväl förer ett brottsligt lefwerne, bringar du wanära och försmädelse öfwer Gud och Hans ord; "ty för eder skull warder Guds namn försmädat ibland hedningarna, såsom skrifwet är". I lefwen på ett sådant sätt, att när hedningarna se edra gerningar och höra att I berömmen eder af den sanne Gudens kännedom och lag, de måste tänka, att denna Gud och denna lag kunna icke vara goda, efter det I, som ären Hans folk, göra så onda gerningar. "Såsom skrifwet är"; — hos edra egna Profeter klagar Gud sjelf häröfwer och säger: "De höllo sig lika som hedningarna, dit de kommo, och ohelgade mitt heliga namn, så att man sade om dem: är detta Herrens folk?" etc. (Hes. 36: 20). Detta är sjelfwa tyngdpunkten i den förkrossande bestraffning, Apostelen här gifwer Judarna. Att med sitt lefwerne komma Guds dyra namn till försmädelse, är en så fruktansvärd sak, att ett fromt hjerta vill alldeles förgås wid blotta tanken på möjligheten att hafwa gjort något sådant. Och här säger nu Apostelen om Judarna, att de förde ett sådant lefwerne, att sjelfwa hedningarna i sitt mörker kunde straffa dem och för deras skull försmädade Herrens namn. Då man betänker huru högt Juden ansåg sig stå öfwer hedningarna, genom de många och stora företräden, han hade framför dem — huru han alltid medlidfamt blickade ned på dem, såsom på "blinda", "i mörker warande" etc. — och att Apostelen nu kastar öfwer honom den anklagelsen, att sjelfwa hedningarna för hans synder lärde att förakta och försmäda Gud, så måste man säga: det war en förskräckligt krossande sammanställning! Och så måste mennisko-hjertat sönderslås och tillintetgöras, om der skall blifwa en ny födelse, ett sannt anammande och saligt tros-lif af den nåd, som Evangelium förkunnar. Och detta war Apostelens ändamål med denna förkrossande predikan: det war att "röbja Herrens väg", att "förnedra de berg och högar"; han måste nu sålunda fara och bedröfwa, på det hans herrliga Evangelium skulle sedan desto bättre hela och hugswala.

Men hwar Apostelen här nu sagt om Judarna, har tyvärr en alltför träffande tillämpning på de flesta namn-christna, i synnerhet de kristlärde ibland oss, de lärare, som icke lära sig sjelfwa, utan lefwa fram uti ett obotsfärdigt, köttsligt och ogudaktigt wäsende. O, att hwar och en, som läser dessa Apostelens ord, kunde taga dem till sitt hjerta och eftersinna, om de icke inträffa på honom! Du är genom det heliga dopet intagen i Guds förbund, du framträder kanske äfwen till Christi lekamens och blods Sacramente, du har kanske god christendoms-kunskap så att du kan riktigt tala Guds ord till andra, kanske äfwen talar om bättringens nödwändighet, om en sann tro och ett heligt lefwerne; men — huru är det med ditt egentliga wäsende, ditt hjerta och lif? Detta är ju en rätt tillämpning af texten. Beswer du sjelf i den bättring, som är inför Gud? "För honom är intet kreatur osynligt"; Han känner det. Beswer du sjelf i en sann

trost-förening med din Frälsare? Beswer du sjelf i en daglig helgelsens öfning, att döda ditt eget kött, dess lustar och begärelser? Eller kanske din christendom består uti att blott weta och tala — så att du säger: man skall frukta och älska Gud öfwer all ting, men du lefwer i dina små-gudars dyrkan, utan någon fruktan eller klagan deröfwer wid nådastolen? Kanske du utlägger och inskräpper alla Guds bud för andra, men sjelf är en swärjare? — Kanske en Sabbaths-brytare? — Kanske en drin-kare? — Kanske du lefwer i hat till en medmenniska? — eller i en hemlig last? — O, det wore ju ett försträckligt strytmeteril! Men Herren, den Allsmåttige och Helige, ser det, Han känner dig. På detta sätt "samkar du dig sjelf wrede på wredens dag, när Guds rättwisa dom blifwer uppenbar", så sannt Gud icke ljuger. Och på detta sätt ger du andra anledning till försmädelse och förakt för den heliga lära, du bekänner. Ditt hushåll och dina grannar skola stödjia sig på din ogudaktighet och trösta sig i sitt oomvända tillstånd. Du bidrager således att förderfwa och förhärda dem, som Kristus lidit döden för. Sådant skall Han en dag utkräfwa af dig. Om du blott icke bekände Hans religion, så syndade du för dig sjelf; men nu syndar du på Herrens heliga namn och på Hans dyrköpta. Det är för denna omständighet, Herren säger: "Gwi förkunnar du mina rätter, och tager mitt förbund i din mun? Efter du dock hatar tuktan, och kastar mina ord bakom dig" (Ps. 50: 16, 17).

Nytt och gammalt från Nådens Rike.

Swarsföre befriar ej Herren på en gång sina trogna från deras ströpligheter?

Af Aug. Rochat, en Guds man i Schweiz.

Sedan författaren (i skriften: "Min nåd är dig nog" etc.) med en hel mängd exempel ur Bibeln, ur de heligas historia och ur Davids Psalmer, bekräftat sjelfwa förhållandet, att helgonen aldrig i detta lifwet äro helt befriade från sina ströpligheter, så följer omsider frågan sålunda:

Det wore ju lätt för Gud, att på en gång befria oss från våra ströpligheter. Swarsföre gör Han det ej? Swarsföre besvarar Han oss icke dessa många strider? Swarsföre vill Han, att Hans kraft skall "fullkommas i vår swaghet"? — Derpå swarar jag allraförst: Gud har förordnadt det så, och derföre måste det vara oss nyttigt; ty Gud kan blott wilja det bästa. Då swagheten tillhör oss, men kraften Honom, och Hans kraft skall fullkommas i vår swaghet, må vi hvarken förefasta Honom vår ströplighet, ej heller klaga öfwer det mått af kraft, Han gifwer, eller det sätt, på hwilket Han meddelar oss denna kraft. Wi wilja ödmjuka oss, tillbedja Herren, mistrosta på oss,

lita på Gonom, strida och bedja; så fullkomnas Guds kraft i vår swaghet, och wi skola wara långt saligare, än om wi stanna på halfwa vägen, för att gå till rätta med Gud om Hans vägar.

Utan att fordra räkenkap af Gud för Hans sätt att föra oss, kunna wi dock förstå något deraf. Då Han gör allting till sitt namns förherrligande, och har frälst oss, sin herrliga nåd till lof, så låter Han också "sin kraft fullkomnas i vår swaghet", för att förherrliga sig på oss. En skeppsförare, som med ett godt fartyg och gynnad af windarna gör en lydlig resa och bringar sitt fartyg helbregda hem, kan wisseligen också njuta uppmuntran af ett öladt förtroende; men ojemförligt mera anseende vinner den, som är stidlig nog att, under de mest ogynnsamma windar och genom farliga farwatten, föra ett skadadt och lät-brutet skepp lydligt igenom till den önsade hamnen. En fältherre, som med en stark frighår lyckas att uti en enda drabbning vinna en lysande och afgörande seger, blifwer också prisad; men långt större ära förwårswar den fältherre, som, med mycket swaga stridskrafter, kan länge fortsätta ett frig mot en mäktig fiende och, oaktadt åtskilliga nederlag, dock genom sin egen fältberrestidlighet kan alltid behålla fältet och omsider utmatta och helt öfwerwinna fienden. En läkare, som med en kraftig kur kan på få dagar bota en sjukdom hos en eljest stark kropp, kan wäl också blifwa prisad; men mycket mera anseende förwårswar den, som är efter år kan underhålla en mycket swag, undergräfd helsa och sålunda småningom stärka och förbättra den. Sålunda uppenbarar sig också Guds nåd långt beundranswärdare under den beständiga strid, i hwilken Han, under alla anlopp utifrån och inifrån, kommer vår swaghet till hielp, än om Han lät oss på en gång besegra alla swårigheter. När wi äro djupt förödmjukade, men dock aldrig helt förtappade, förföljde, men dock icke öfwergifne; när wi råka i stor nöd, men aldrig helt öfwergifwa det sista hoppet; när wi gå liksom igenom eld och watten, utan att alldeles förgås; när på hwarje fall följer ny upprättelse, som innerligare förenar oss med Herren; när hwarje sår, som fienden gifwer oss, blott befordrar vår rätta helbregda-görelse; när stor torrhet blott förökar hungern och törsten efter rättfärdighet, och wi genom brist på waksamhet och bön, lära oss att waka och bedja; när förödmjukelser lära oss att wandra försigtigare och stadigare; när de ansäktningar, som först nedböja själen, sedan gifwa rättfärdighetens saliga frukt; korteligen, när genom Guds underliga nåd allt, hwad som hotar att tillintetgöra oss, twärtom stärker oss, det som tyckes hindra vår väg, förer oss framåt, allt det som hotar att förstöra Guds påbegynnade werk, befästar det; när genom en underbar styrelse af vår Guds wisdom och förbarmande allting tjänar till vårt bästa: då blifwer Guds nåd verkligen förherrligad i vår swaghet. Sålunda ställer Gud oss fram för menniskor och änglar och visar hwad en usel mask förmår, när han stöder sig på Guds nåd; Han visar huru manmåttiga satans anlopp äro, då Han tillstädjer denne att sälla sina utwalda och dock bewarar deras tro. Och då Han sålunda låter dem gå ut ur alla frestelser mera ödmjuka, mera andligt sinnade, mera